

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin Life-ohjelmasta.
The LIFE-IP CANEMURE-FINLAND project has received funding from the
LIFE Programme of the European Union.

Kuntien ja maakuntien yhteistyö ilmastotyössä

Hinku-verkoston kevätpäivät 2021

Teemu Ulvi

Suomen ympäristökeskus 2021

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisältö

- Kunnat ilmastotyössä
- Maakunnat ilmastotyössä
- Kunnat ja maakunnat ilmastotiekarttojen toimeenpanossa
- Rahoitusmahdollisuuksia

Esitys perustuu pääosin Canemure Life IP-hankkeen ja Manner-Suomen EAKR-ohjelman osarahoittamien VÄRE-, Vähähiilinen Lappi- ja KAHINA- hankkeiden tuloksiin ja kokemuksiin

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

2

Tilanne

- Päästöt ovat vähentyneet, mutta tavoitteisiin on vielä matkaa
- Rahoitusta ilmastotyöhön on tulossa tarjolle enemmän kuin koskaan
- Tarvitaan aktiivisia rahoituksen hakijoita ja käyttäjiä, kunnilla ja maakunnilla iso rooli

Kunnat ilmastotyössä

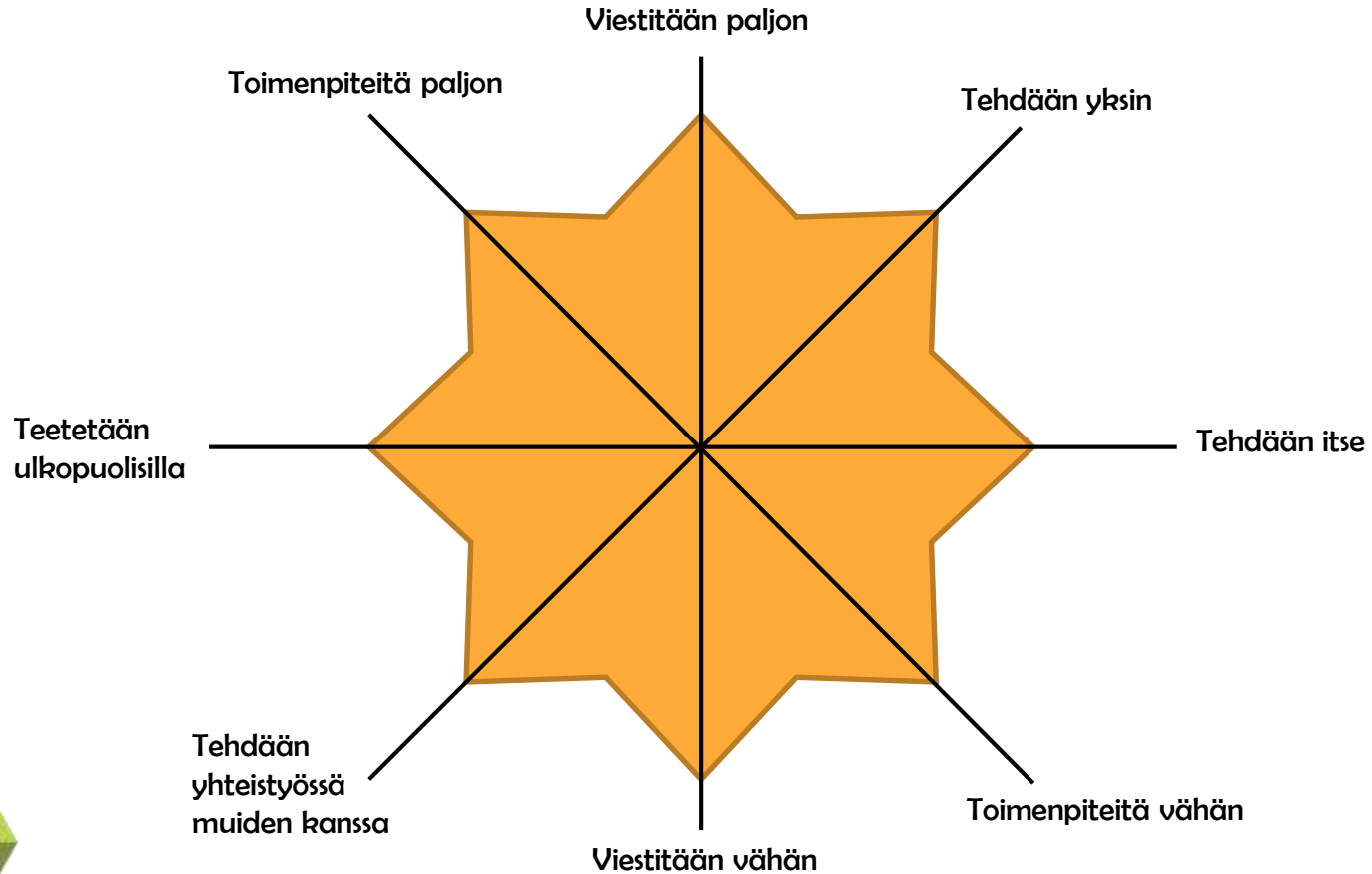
Kunnat voivat olla kokoaan suurempia ilmastotyössä

- Lähtökohtaisesti kunnat ovat vastuussa oman toimintansa ympäristövaikutuksista ja niiden vähentämisestä
 - Mm. energiankulutus ja energialähteet, rakentaminen, materiaali- ja palveluhankinnat, jätteiden synty, käsittely ja kierrätys
- Kunnat voivat oman toimintansa lisäksi vaikuttaa merkittävästi muiden toimijoiden päästöihin ja niiden vähennysmahdollisuuksiin
 - Mm. maankäytön suunnittelu, liikenneverkot ja -järjestelmä, energiantuotanto, neuvonta ja ohjaus, kehittämishankkeet

Kunnalla voi olla monia rooleja ilmastotyössä

- Toimenpiteiden toteuttaja
- Rahoittaja
- Mahdollistaja
- Edelläkävijä
- Esimerkin näyttäjä
- Neuvoja

Ilmastotyön toteutustapoja

Kunnat voivat tehdä paljon ilmaston eteen, mutta:

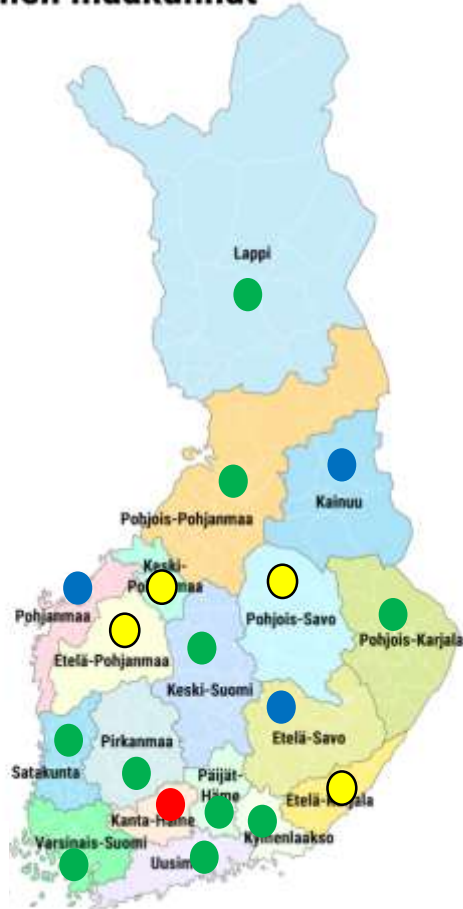
- Kasvihuonekaasupäästöt ja ilmastotyö eivät tunne hallinnollisia rajoja
- Kunnan yksin tekemät toimenpiteet ovat lähes aina paikallisia toimenpiteitä
- Varsinkin pienissä kunnissa henkilöstö- ja taloudelliset resurssit niukkoja -> tiedossa olevia, hyviä toimenpiteitä jää tekemättä
- Enemmän hallinnolliset rajat ylittävää yhteistyötä -> voi lisätä toimien vaikuttavuutta
- Ilmastotyöhön tarvitaan koordinoivia, yhdistäviä ja edistäviä tahoja

Maakunnat ilmastotyössä

Maakunnan liitto toimijana

- Liitoilla on kaksi lakisääteistä päätehtävää: 1) alueiden kehittäminen ja 2) maakuntakaavoitus
- Liitot vastaavat EU:n rakennerahasto-ohjelmista ja niiden täytäntöönpanosta
- Maakunnan liitto on alueen merkittävin edunvalvoja
- Kunnat ovat maakuntaliiton jäseniä ja ovat edustettuina liiton päätöksenteossa

Suomen maakunnat

Maakunnat tekevät ilmastotiekarttoja

- **Tuore ilmastotiekartta tai vastaava**
- **Ilmastotiekartta kaipaa päivitystä**
- **Ilmastotiekarttaa päivitetään**
- **Ei erillistä ilmastotiekarttaa**

Ilmastotyö sopii hyvin maakuntien tehtäviin

- Maakunta voi tukea hiilineutraalin yhteiskunnan kehittymistä sekä maakuntakaavoituksen, aluekehitystyön että rahoitusmekanismien kautta
- Maakunnalle sopii yhdistävä ja koordinoiva rooli koko maakuntaa koskevissa ilmastokysymyksissä tai muuten laajaa selvitystyötä vaativissa tarpeissa
- Mm. ilmastotiekarttojen valmistelu, yhteistyön koordinointi, toimeenpanon edistäminen, vaikuttavuuden seuranta, tiekartan päivitys koko maakuntaa koskevat tai laajamerkityksiset selvitykset ja edistämis- ja kehittämishankkeet, ilmastoviestintä

Kunnat ja maakunnat ilmastotiekarttojen toimeenpanossa

Maakuntien ilmastotiekarttojen pääsisältö

- Havainnot perustuvat 7 Canemure-hankkeen maakunnan tiekarttoihin tai niiden luonnoksiin
 - Etelä-Karjala, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Päijät-Häme, Satakunta, Uusimaa, Varsinais-Suomi
- Pääteemat
 - Energiantuotanto, maankäyttö, rakennukset ja rakentaminen, liikenne, maatalous, metsätalous, kiertotalous, hiilinielut
- HUOM! Joissakin maakunnissa on päätetty ensimmäisessä vaiheessa sisällyttää tiekarttaan muutamia tärkeimpiä teemoja ja täydentää tiekarttaa myöhemmin

**Tulossa
julkaisu
kesällä
2021!**

Maakuntien ilmastotiekartoissa on säilytetty paljon vastuuta toimenpiteiden toteutuksesta kunnille

- **Energiantuotanto**
 - Mm. vähähiilinen kaukolämmöntuotanto, investointiprojektit, kaavoitus, luvitus
- **Rakennukset ja rakentaminen**
 - Mm. rakentamisen hiilijalanjälki, hankinnat, rakennusten energiatehokkuus, tilatehokkuus, talotekniikka, vähähiiliset lämmitysjärjestelmät
- **Liikenne**
 - Mm. yhdyskuntarakenne, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytykset, pysäköintipolitiikka, latausinfra, kunnan oma kuljetuskalusto ja kuljetuspalvelujen hankinta

On myös paljon toimenpiteitä, joiden toteuttajiksi esitetään sekä maakuntaliittoja että kuntia

Esimerkkejä

- Vähähiilisen energian tuotannon vauhdittaminen
 - Mm. tuulivoimarakentamisen esteiden poistaminen, aurinkovoimahankkeiden edistäminen, energiajärjestelmän joustavuuden ja häiriövarmuuden parantaminen, kaavoitus
- Vähäpäästöisen liikenteen edellytysten parantaminen
 - Mm. liikennejärjestelmäsuunnittelu, matkaketjujen sujuvoittaminen, liikkumispalvelut, kevyen liikenteen väyläverkostot, autojen ja pyörien liityntäpysäköinti, kestävän liikkumisen ohjaus, biokaasun tankkausverkosto, lataus-infra
- Bio- ja kiertotalouden edistäminen
 - Mm. kiertotalouden tarpeet kaavoituksessa, kiertotalouspalvelujen alueellinen suunnittelu, materiaalivirtojen käytön tehostaminen, teollisten symbioosien edistäminen, maa- ja kiviainesten käytön koordinointi, puurakentamisen edistäminen

Maakuntaliiton suurempi rooli voisi helpottaa ilmastotyötä kunnissa

- Maakuntaliitto voi luontevasti toimia ilmastotyön koordinaattorina alueellaan
- Maakuntaliitto voi auttaa saamaan näkyvyyttä ilmastotyölle ja sen tarpeelle viestinnän kautta
- Myös kuntiin tarvitaan ilmastotyön vastuuhenkilöitä/koordinaattoreita, jotka kaipaavat tukea, jota maakunnallinen koordinaattori voisi tarjota

Rahoitusmahdollisuuksia

Kuntarahoitus

Vastuullisen rahoituksen ratkaisut

- Vihreä rahoitus: tekniset hankkeet
- Yhteiskunnallinen rahoitus: asuminen, hyvinvointi, koulutus

**BUSINESS
FINLAND**

Energiatuki

- Uusiutuvan energian käytön lisääminen
- Energiatехokkuuden parantaminen
- Energiakatselmusten teettäminen

Innovatiiviset julkiset hankinnat

Lisätietoja rahoituslähteistä mm.

- <https://rahoitus.hiilineutraalisuomi.fi/>
- [https://materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Kestava_kasvu_kunnissa_webinaari_esitteli\(59993\)](https://materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Kestava_kasvu_kunnissa_webinaari_esitteli(59993)) (webinaariesitelmiä eri rahoituslähteistä)

EAKR ja ESR

- REACT-EU
 - jatkoa kaudelle 2014-20
 - Haut 2021

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

EAKR, ESR ja JTF

- EAKR (vain EU-rahoituksen osuus)
 - Hiilineutraali Suomi n. 250 M€
 - Innovatiivinen Suomi n. 500 M€
- Tavoite: Ohjelmakausi alkaa 1.9.21
- JTF tulee mukaan myöhemmin

ara Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

Tukia vuokra-asuntojen rakentamiseen, perusparantamiseen ja hankintaan

Asuinrakennuksille latausinfra-avustus

Öljylämmityksestä luopumisavustus kunnille

Infra-avustus MAL-sopimuskunnille

Kunta-HELMI -elinympäristöohjelma

Kuntien ilmatoratkaisut -ohjelma

Kestävä kaupunki -ohjelma

Puurakentamisen kehittämisohjelma

LIFE-rahoitus

Ilmastoyhteistyötä voi tehdä myös yli maiden rajojen

Tulossa mm. lukuisia Interreg-ohjelmia 2021-2017

- Alueena koko Suomi
 - Itämeri
 - Euroopan laajuiset ESPON, Interact, Interreg Europe js URBACT
- Alueina osa maakunnista
 - Aurora (Botnia Atlantica + Nord), Central Baltic, Karelia, Kolarctic, Northern Periphery & Arctic, Southeast Finland & Russia

EU:n elpymisvälineen kautta miljardiluokan panostus vihreään siirtymään

- ▶ Vihreän siirtymän (>800 milj.€) lisäksi rahoitusta suunnataan digitalisaatioon (>200 milj.€), työllisyysasteen ja osaamistason nostamiseen ja sote-palveluihin
- ▶ Vihreään siirtymään rahoista ohjataan puolet – suurin Suomessa koskaan tehty yksittäinen ilmastopanostus!
- ▶ Tavoitteena on saada liikkeelle mahdollisimman paljon investointeja ilmastoystävälliseen teknologiaan, mm. vetyteknologiaan ja aurinkovoiman kaltaiseen puhtaaseen energiatuotantoon

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND
CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin Life-ohjelmasta.
The LIFE-IP CANEMURE-FINLAND project has received funding from the
LIFE Programme of the European Union.

Ota yhteyttä

teemu.ulvi@syke.fi

040-5717858

POHJOIS-POHJANMAA
Council of Oulu Region

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

